

זרוע הים - 2000 אתגר ומענה

ככל שהתהליך המדיני יילך ויתקדם, יצטמצם הממד הגיאוגרפי בעומק האסטרטגי של ישראל. זרוע הים יכולה לתת לכר תשובה הולמת

פיל שזוט "עומחק" נורה במהלך מבצע "סופת מדבר" שהמשהתת "מיסיסיפי" בים סוף לעבר מטרת בעיראק

אלוף ידידיה יערי

המבצעים

ככל שהדברים ניתנים לחיזוי, נראה שאפשר לקבוע כבר עתה, כי במלחמות הבאות תעמוד למבחן בראש ובראשונה היכולת

למצות את כל מרכיביו של הכוח הצבאי כאינטגרל הפועל במרחב תלת-ממדי, שבו ההבדלים בין חזית לעורף ובין אוויר, יבשה וים יהיו ברורים הרבה פחות מאשר בעבר.

תמונה זו מצטיירת בבהירות מספקת מלקחי המלחמות האחרונות בעיראק ובבלקנים, ממגמות הפיתוח של טכנולוגיות, של אמלי"ח ושל תפיסות לחימה ומלקחיה של פעילות הבטי"ש שלנו בלבנון.

ניתן גם לקבוע, כי אם זה אכן המבחן, הרי

שליכולתנו להגיע לרמה הנדרשת של שילוב ושל גיבוי בין-זרועי תהיה השפעה קריטית על תוצאותיה של המלחמה העתידית.

גודלה ואיזונה הפנימי של זרוע הים בשנות ה-2000 ייקבעו על כן לא רק מאופיו ומעוצמתו של האיום בים, אלא במידה הולכת וגוברת גם מהקשרים הישירים של צורכי המערכה הכוללת

ביבשה ובאוויר.

הערכת היכולות והכוונות של ציי היריבים בטווח הקצר והארוך הייתה תמיד הבסיס לתפיסתנו את עוצמת האיום הימי ונקודת הייחוס לאפיון המענה הנדרש כנגדו. תהליכי בניין הכוח, שאמורים

היו להיגזר מהערכה זו, היו ממושכים מאוד – בעיקר עקב העלויות הגבוהות וזמן הבנייה הממושך של פלטפורמות ימיות מרכזיות. מכאן גם הקושי לקבל החלטות. אולם הגדרת מאפייניו

של המענה – למרות הוויכוחים המרים לעיתים – הייתה פשוטה, יחסית. היא התייחסה למרחב המשתנים הסגור של ממדי הקרב הימי

ולמשימות היסוד המסורתיות של זרוע הים בתוך הימי. ההכרה כי בשיקולים המרכזיים לבניין הכוח הימי צריך יהיה לכלול גם מרכיבי השפעה הקשורים באופן ישיר למערכה באוויר וביבשה מוסיפה אולי מורכבות מה בהגדרת הצרכים, אך בעיקר היא נדבך שאינו קיים היום בתפיסת הביטחון של מדינת ישראל.

ההשתתפות המסיבית של צוללות ושל ספינות-שטח במערכות האחרונות הינה חלק אינטגרלי של מאמץ

האש ביבשה

מפקד חיל הים

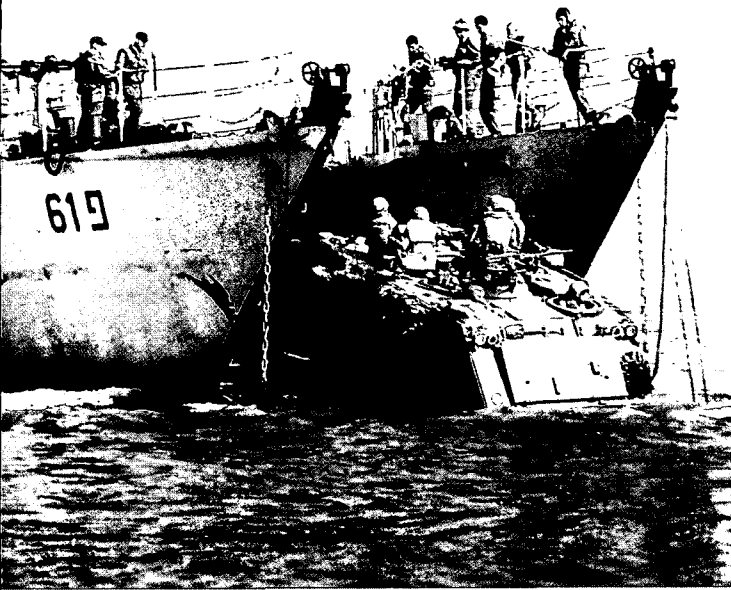

הערכת היכולות והכוונות של ציי היריבים בטווח הקצר והארוך הייתה תמיד הבסיס לתפיסתנו את עוצמת האיום הימי ונקודת הייחוס לאפיון המענה הנדרש כנגדו

רובד האינטואיציות, האמונות והטראומות, שעלו בנויות תובנות היסוד של מה שאנו קוראים תפיסת הביטחון, הוא במידה מכריעה תוצר ההיסטוריה הצבאית הפרטית שלנו בפינה זו של המזרח התיכון, ובזו יש מהלכי הכרעה יבשתיים ואוויריים בלבד. מהלכים אלה עמדו בעיקרו של דבר כל אחד בפני עצמו, היו מותניים באופן עמוק בהפתעת היריב, והיו תולדה של נסיבות ספציפיות ושל תרחיש חד-פעמי. אין זה מפליא איפוא שבלקחים הישירים של שורת המלחמות שניהלנו עד כה אין נקודת ציון, המצביעה על צורך אקוטי לשלב את הים כממד לחימה אינטגרלי במערכה הכוללת ביבשה ובאוויר.

העיור רק יואץ בשנים הקרובות. לפחות במזרח ובצפון כל מהלך מלחמה משמעותי שניתן לחשוב עליו – לרבות מרכיבי האוויר שלו – יתרחש כבר משלביו הראשונים בתווך חיכוך של שטח בנוי. מרכיבי התמרון הקלסיים ביבשה ובאוויר ימצאו עצמם פועלים בסד אילוצים יותר ויותר כבד: היכן שניתן "לרוץ", אין סיבה להיות, והיכן שצריך להיות, אי-אפשר "לרוץ". המודעות בכל העולם לפרובלמטיקה זו היא אחת הסיבות העיקריות לעלייה בדומיננטיות של מרכיב האש-מנגד ולתפיסה התלת-ממדית של הפעלת הכוח – מה שמכונה כאן "האינטגרל של הפעלת הכוח". מונח זה נטבע כאן על מנת לאפיין מציאות חדשה של הפעלת הכוח הצבאי כשילוב של מודיעין זמן-אמת עם מרכיבי אש נקודתית על מלוא "רוחב הסרט" של האמצעים במילים אחרות: הפעלה וניהול של משאבי הקרב השונים ברשת.

סיוע לכוחות היבשה: הנחיתה מצפון לאוולי (1982)

בעבר היו מבצעים, שבהם סייע חיל הים לכוחות היבשה: מבצע ההנחתה צפונית לצידון במלחמת לבנון; הפשיטה המשורינית מעבר למפרץ סואץ במלחמת ההתשה (מבצע "יריב"); הפגזות מהים במלחמת יום הכיפורים ובמלחמת לבנון וכן בהמשך הלחימה בזירה הלבנונית עד לאחרונה, במסגרת מבצעי "דין וחשבון" ו"ענבי זעם". אולם בסך הכול ניתן לומר כי תרומת הים למאמץ ביבשה הייתה עד היום צנועה למדי.

כאן מצוי מבחן הסף הראשון לשנות ה-2000, שהוא קודם כול מבחן של כושר התבוננות ושל יכולת אבחנה – של הכושר לתפוס את המרכיבים הדינמיים והמשתנים של מציאות הקרב והמערכה ושל היכולת להגיע לשיפוט נכון של עוצמות השינוי ושל מגמותיו. והשינויים שאנו ניצבים מולם הם עמוקים ומהותיים: ממאפייני התמרון והאש בחזית, דרך הקריטיות של תפקוד העורף ועד לפריפריה הבינלאומית והתקשורת.

מרחב התצפית שהיה לנו על מנת ללמד מתחיל מ-1982, אם רוצים אפילו מ-1973, וכאמור, חלק

מכריע מקווי המתאר שלהם שורטטו במלחמת המפרץ, חלקים אחרים נוספו רק באחרונה בקוסובו, וחלק משורטט למעשה מדי יום בלבנון.

אולם בניגוד לעבר – וגם בכך יש שינוי משמעותי מאוד – זירת ההתרחשות וההתנסות הצבאית מלאת ההיקף אינה רק שלנו, ואפילו לא בעיקר שלנו. לכן צפוי לנו מבחן מעבר נוסף לקראת הכניסה לשנות ה-2000 – יכולתנו להקיש נכון מניסויים של צבאות זרים בזירות אחרות. נצטרך ללמוד מחדש – ללמוד מאחרים.

הגיאוגרפיה

השינוי הבולט ביותר הוא במשמעותו של הממד הגיאוגרפי ובהקשריו לתפיסה של הפעלת הכוח. המזרח התיכון הפך למרחב אורבני. רוב השטח הרלוונטי הוא כבר היום בנוי, ותהליך

אך גם בתחום זה חושפות התוצאות בעיראק, בבלקן וכאמור גם בלבנון קשיים לא פשוטים. ההישג המעשי של הפעלת הכוח – כמו בשרשרת הישנה – עדיין נקבע על פי החוליה החלשה. והחוליה החלשה היא ללא ספק היכולת להבטיח זמינות: זמינות המידע, זמינות האמצעים ובעיקר את זמינות הרצף של המידע ושל האמצעים.

מצידו האחר של קו המגע השינויים הם דרמטיים לא פחות. אם התפיסה של הפעלת הכוח כאינטגרל מטשטשת בחזית את האבחנות בין אוויר, יבשה וים, הרי שכניסתם לתמונה של הטק"ק ושל החימוש ארוך הטווח מטשטשת את האבחנה המסורתית בין חזית לעורף, בין קו המגע לדרג האחורי ובין מדינת עימות למדינות המעגל השני והשלישי. כל הממדים מאוימים בו זמנית ובאופן סימולטני. פגיעות העורף – האזרחי והצבאי – גדלה איפוא במידה משמעותית, ומשקלה הופך

למשתנה הכרעה.

בחשבון אחרון, כושר העמידה הלאומי תלוי ביכולת לצמצם את הפגיעה בעורף האזרחי. אך תנאי לכך הוא קודם כול היכולת לצמצם את הפגיעה ולהעניק גיבוי סביר לעורף הצבאי דווקא: שדות התעופה, מערכי ההגנה השונים, מחסני החירום. אולם בנקודה זו מציבה בפנינו הגיאוגרפיה בעיה לא פשוטה:

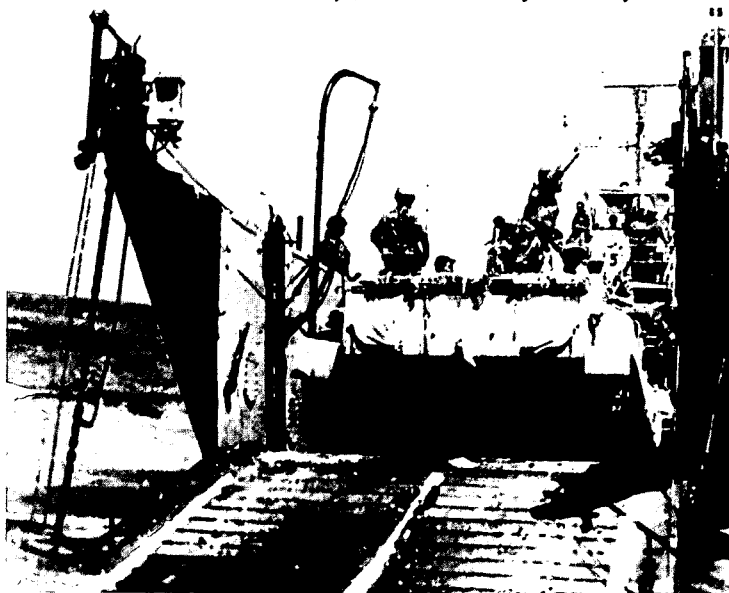
תהליכי העיור אצלנו אינטנסיביים לא פחות מאשר בצד השני. הולכים וגדלים הלחצים להרחקת הצבא מקרבנם של מרכזי האוכלוסייה. תושבים מוחים נגד הצבת מתקנים צבאיים בקרבת יישוביהם, וניצני הקונפליקט כבר נראים בשטח. תהליך ההסדרים עם הפלסטינים והאפשרות להסדרים עם סוריה יחריפו ללא ספק עוד יותר את המחסור בשטחים פתוחים. הוצאת הצבא ממרכזי אוכלוסייה לצבירים של מחנות, הפרוסים רק בשוליים הריקים של השטח תאפשר אולי הפרדה טובה

מלחמה – ללא הפתעה – יכולים יריביה של ישראל לנצל את הסטטיות של יעדי המפתח הצבאיים שבעורף כדי לשחוק כבר מהשלב הראשון את יכולתנו לייצר מכת נגד ולתמוך במאמצי כוחותינו בחזית ובעומק שטחו שלו. רמת החשיפה שלנו לאיום זה תלך ותחריף – גם לאחר שיפרסו מערכי ההגנה נגד טק"ק – בשל הדיספרופורציה בין כמויות הטילים התוקפים לכמויות הטילים המגינים.

במילים אחרות: האסימטרייה הגיאוגרפית בין ישראל לשכנותיה, שהתמתנה במידה מסוימת לאחר מלחמת ששת הימים, חוזרת והופכת שוב למרכיב מפתח בזירה. הגיאוגרפיה פשוט הופכת אותנו לפגיעים יותר מהיריב. האסימטרייה הזאת היא אולי ישנה, אך משמעויותיה חדשות, ותפיסת הביטחון של ישראל אינה רשאית להשאיר מצב זה ללא תשובה.

התשובה אכן ישנה, והיא אינה בשמיים, היא בים – ביכולת ליצור ממד של עומק חלופי במים כמשקל-נגד לאסימטרייה ביבשה.

סיוע לכוחות היבשה: מבצע "רביב" במצרים (1969)

הפעלת הכוח

המושג מהפכה בעניינים צבאיים – Revolution in Military Affairs (RMA) – ומכלול החשיבה שמאחוריו הפכו כבר מזמן להליך חוקי, אם גם שנוי במחלוקת. קבוצת אנשי הצבא והחוקרים שהובילה את המחשב האנליטי ואת פיתוח התפיסה – אמריקנים וישראלים – כבר אינה נחשבת יותר לחבורת תמהונים, אך אין ספק כי רעיונותיהם מעוררים פה ושם גם לא מעט ספקנות. במהות העניין עומדים השינויים המפליגים באמצעי הלחימה ובטכנולוגיית המידע, ועומד האינטגרל של הפעלת הכוח כמחולל של תוצרי לחימה – "אפקטים" – מערכתיים. "אפקטים" אלה אמורים להתקבל דרך ראייה רחבה יותר של תווד המערכה ודרך שימוש דינמי יותר במגוון החלופות הזמין למתכנן ולמבצע. תהיינה הדעות באשר ל-RMA אשר תהיינה – על האבחנה הבסיסית קשה לחלוק. במלחמת המפרץ,

למשל, ראינו צוללות ומשחתות, החמושות בטילי שיוט, מבצעות משימות שהיו עד אז ייעודם של מטוסי תקיפה בלבד. לעימות בקוסובו שוגרו מסוקי תקיפה כתחליף זמין לטנקים. בלבנון אנו מפעילים כיום לעיתים קרובות מטוסים החמושים בחימוש מדויק במקום כוחות חי"ר. מגוון החלופות בתחום האמצעים שובר את החלוקות הישנות ופותח מרחב גמישויות תפיסתי. גמישות זו מאפשרת לדרג הפיקודי – יותר מאשר בעבר – לנהל את הקרב במידה רבה יותר כתהליך מוכוון "אפקטים" מאשר כניהול אילוצים של כוחות ושל אמצעים. גמישות זו מושגת ומתנית בשימוש מסיבי בטכנולוגיות מידע זמן-אמת. טכנולוגיית המידע אינה מייצרת אף אחד מן האלמנטים המסורתיים הקיימים, אך מי שנכנס אליה, ספק אם יוכל לחזור חזרה למציאות הפעולה של העבר, שבה כל כוח יוצא למשימתו בנפרד – ונפגשים רק בסוף המלחמה. דבר זה יהיה נכון לכל רמת הפעלה – ממרכיבי הטקטיים הבסיסיים של הכוח הלוחם ועד

יותר ממרכזי האוכלוסייה, אך תקטין את יכולתו לבור סיכונים ותגדיל את זמינותו כמטרה.

הקפאת המצב הנוכחי מגדילה את הסכנה, שבמקרה של מלחמה תיפגע האוכלוסייה המתגוררת בקרבת בסיסי הצבא. פגיעה אפשרית כזאת מפחיתה את היכולת להשאיר את המלחמה בדרגת הסלמה מבוקרת – אפילו אם היריב מעוניין בכך. לא כל שכן במצב שבו היריב מכוון מלכתחילה אל העורף האזרחי כמטרה מועדפת, כמו במלחמת המפרץ. בתרחיש כזה מגדילים האילוץ הגיאוגרפי והעיור האינטנסיבי בצידו הן את ודאות הפגיעה של היריב במרכזי אוכלוסייה והן את כמויות הנפגעים הצפויים.

במקביל הופך איום החימוש ארוך-הטווח – טילים ורקטות – את התרחיש של מכת פתע לאפשרי, למפתה ולאפקטיבי יותר, ככל שהיריב מבשיל טכנולוגית, צובר מלאים ומשפר את הטווחים ואת רמות הדיוק. גם בתרחיש של הידרדרות הדרגתית למצב

מודל של הפעלת כוח אינטגרלית

לרמה הבין-זרועית.

הסינרגיה שנוצרת במערכת קישורית היא כבר היום משתנה הכרעה מרכזי, ומשקלה יעלה לרמה קריטית בעתיד. האינטגרל של הפעלת הכוח ייקבע על-ידי האפקטיביות של הרשת, והאפקטיביות של הרשת תיקבע בפרמטרים שכבר הוזכרו כאן: זמינות המידע, זמינות האמצעים ובעיקר זמינות הרצף של מידע ושל אמצעים.

השינוי בתחום זה, כמו השינוי במשמעותו של הממד הגיאוגרפי, משפיע לעומק ולרוחב באופן שעדיין לא התחוויר לנו במלואו. הוא משפיע על כל מרחב ההקשרים – משאלות של גיוס ושל הכשרת כוח אדם ועד לשאלות יסוד באשר למבנה הכוח הצבאי וארגונו הפנימי.

אך לפחות בשני ממדי השינוי העיקריים

– בגיאוגרפיה ובהפעלת הכוח – מרכיבי התמונה המהותיים ומשמעותם לעתיד מצביעים באופן ברור על הכיוון הנדרש. הן האסימטריה הגיאוגרפית והאיום שהיא יוצרת על מרכיבי מפתח ביבשה ובאוויר והן האפקטיביות של הרשת ותלותה בזמינות הרצף של מידע ואמצעים מחייבים אינטגרציה מלאה של אוויר-יבשה-ים על כל מרחב האפשרויות הזמין לנו ולאורך כל משכי הלחימה שיידרשו. הם מחייבים מערך רב-ממדי ורב-שכבתי, שיגדיל את מרחב התשובות הקונקרטי מצד אחד ואת עומק הגיבוי ואת מרחב התשובות הפוטנציאלי מצד אחר. העדר זרוע ימית באינטגרל זה פירושו שנמצא את עצמנו נכשלים בשני מבחני הסף של שנות ה-2000.

תרומת הים

הנכס החשוב ביותר שזרוע הים מביאה עימה הוא רמת הזמינות שהיא מסוגלת לספק. חופש הפעולה שיש לנו היום בזירה הימית אינו עומד להשתנות בעתיד הנראה לעין באופן שישפיע ממשית על זמינות זו, למרות ההרעה במאזן הכוחות ביים עם כניסת חימוש מערבי לזירה.

הפלטפורמה הימית היא רב-משימתית. היא בנויה להשיג שליטה ביים – במקביל וללא סתירה ליכולותיה לסייע ביבשה ובאוויר. היא אוטונומית ביכולתה לבנות את תמונת המודיעין ואת תמונת המטרות הרלוונטיות ביים, אך בה במידה גם בנויה לעבודה ברשת. כושר הנשיאה וספיקת האש הפוטנציאלית שלה גדולים משל כל פלטפורמת לחימה אחרת, ויכולת השהייה שלה בזירה נתונה היא ארוכה מאוד.

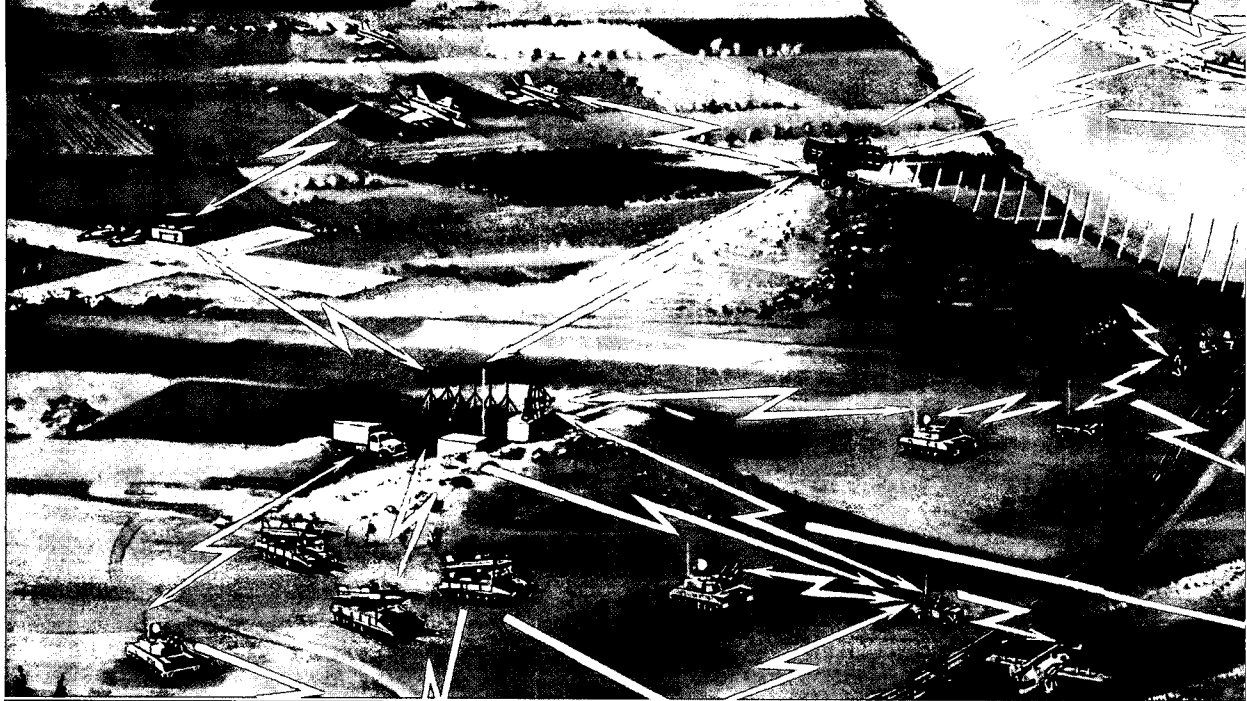
ביים פועלים גורמים רבים בר-זמנית: אוניות סוחר ואוניות נוסעים, ספינות דיג ויאכטות, אוניות מלחמה של ציים נייטרליים וכו'. אך סביבת האיומים בזירה הימית דחוסה פחות מאשר באוויר וביבשה. זהו עולם של מטרות חסרות זהות, שתהליך הכרתן וזיהוין ארוך ומורכב. שרידותו היחסית של כלי השיט

היא לכן טובה מאוד על השטח וללא מקבילה מתחת למים – שם אין הוא ניצב, למעשה, בפני איומים. המרחב הגדול העומד לרשות כלי-השיט מקשה על היריב לגלותו ומקשה עליו עוד יותר לזהותו.

הניידות בתווך הבין-זרתי היא מרכיב מפתח ייחודי נוסף של זרוע הים. ניידות זו באה לידי ביטוי הן ביכולת להעתיק נקודות כובד ומאמץ מערכות במהירות ובאופן חלק מזירה לזירה, והן ביכולת לפעול ולשהות בזירות פעולה רחוקות. בממד זה של השפעה בעומק המערכה שונה הפלטפורמה הימית מהותית מפלטפורמות אוויריות. באוויר מגיחים וחוזרים; ביים נוכחים. הרצף הוא אינהרנטי. את תנאי מזג האוויר והעננות – דוגמת אלה שהגבילו מאוד את הפעלת הכוח האווירי בקוסובו והפריעו אפילו במלחמת המפרץ – ניתן, בניגוד לדעה הרווחת, לעקוף מכיוון הים. יכולת הפעולה היא על כן במקרים רבים אך ורק פונקציה של זמינות האמלי"ח ושל אפקטיביות הרשת. מכאן גם ההשתתפות המסיבית של צוללות ושל ספינות שטח במערכות האחרונות כחלק אינטגרלי של מאמץ האש ביבשה.

כאמור, הצורך להשתלב באינטגרל הכולל של הפעלת הכוח אינו סותר את הצורך למלא את המשימות המסורתיות של זרוע הים. השגת עליונות ביים להגנה על חופי המדינה והשגת חופש השיט אל מדינת ישראל וממנה היו ויישאר תמיד הישג נדרש בסיסי. מאזן הכוחות ביים התיכון הולך ומוטה לרעתנו. זרוע הים נדרשת כיום לכשירות לחימה מול אמצעי לחימה מערביים, שאיכותם אינה נופלת מאיכותם של אמצעי הלחימה שלנו.

אך המציאות של שנות ה-2000 לא תזמן לאיש את המותרות של בניית כוח והפעלתו למשימה סינרגלית בעלת תוצר חד-ממדי. האינטגרל של הפעלת הכוח במובנו השלם פירושו על כן לא רק שפוטנציאל ההשתתפות של זרוע הים ממומש במלואו בזירת הלחימה העיקרית ביבשה, אלא גם בכיוון ההפוך: שילוב זרוע האוויר במשימות ים הוא תנאי הכרחי בזירת הלחימה הימית.

מימושו המלא של אינטגרל הפעלת הכוח אוויר-ים-יבשה הוא מבחן האמת של מערכת הביטחון לשנות ה-2000 והמדד ליכולתה לספק למדינת ישראל את הביטחון הנדרש לה מול איום חיצוני (ציוור: טוביה קורץ)

נתון – למנוע ממנו את היתרונות האפשריים שהוא יכול לצפות להם בסופו של דבר. במשוואת הכוח של שנות ה-2000 עומק ההרתעה הוא כעומק הגיבוי. זרוע הים תצטרך להיבנות באופן שבו תוכל לתרום להעמקתו ולהרחבתו של העומק הזה.

סיכום

המאה ה-21 כבר כאן. היא אינה מסתמנת כסלחנית יותר לשגיאותינו מקודמתה, אולי להפך. במציאות ביטחונית ההולכת ונעשית מורכבת יותר ובעלת קצבי שינוי הולכים וגדלים, מהירות הזיהוי והתגובה לאתגרים בבניין הכוח קריטית לפחות כפי שהיא קריטית בהפעלתו. במובן מסוים אולי אף יותר. זו מציאות טכנולוגית בעיקרה, שבה יש לנו עדיין יתרון, לפחות לפי שעה, אם כי באוויר ובים הפערים הולכים ונסגרים. אם אנו עדיין מובילים בצעד, צריך שנצמד את הצעד הבא עוד לפני שהיריב יסגור את הפער הנוכחי.

הצעד הבא הוא מימוש הרשת של כלל המשאבים הזמינים ובניית מכלולי הגיבוי לעומק. אנו חייבים להביא את זמינות הרצף של מידע ושל אמצעים בכל רמות הקרב ובכל ממדיו לרמה כזאת, שתוכל להבטיח כי לכל מצב נתון תהיה יותר מתשובה אחת זמינה.

זהו הביטוי המעשי של האינטגרל של הפעלת הכוח – אוויר-ים-יבשה. מימושו המלא הוא מבחן האמת של מערכת הביטחון לשנות ה-2000 והמדד ליכולתה לספק למדינת ישראל את הביטחון הנדרש לה מול איום חיצוני. לפחות בחלקה הראשון של המאה החדשה, ועד שלא יוכח אחרת, זהו האיום העיקרי שמולו עלינו להיערך. לזרוע הים יהיה חלק חשוב בהיערכות זו.

במיליונים החדש לא רק שלא יפחת הצורך בכך, אלא שכלל הנראה הוא רק יגבר. האופטימיזציה שעלינו לשאוף אליה אינה רק במציאת הקריטריונים הנכונים להקצאת משאב האוויר בהפעלת כלל הכוח במלחמה. נדרשת גם תפיסה בהירה של בניין הכוח האווירי להשתתפות בלוחמה בים.

הקריטריונים של הגיבוי

לאסימטריה הגיאוגרפית ולהשלכותיה על סף הפגיעות האובייקטיבי – ולא פחות מכך על תחושת הפגיעות הסובייקטיבית – יש השפעה עמוקה על כל הרבדים של הבנתנו את צורכי העתיד. ככל שננוע קדימה בזמן, נימצא במדרגות בעייתיות יותר של מאזני חימוש, בעמימות גדולה יותר באשר למשמעויותיה הקונקרטיות של האסימטריה ובאשר לשולי הביטחון שהיא משאירה לנו. בהעדר מייצבים פוליטיים אמינים, ברור כי משקלו הסגולי של אלמנט אי-הוודאות בתפיסת הביטחון יילך ויעלה, וינדרש למייצבים שבתחום הפעלת הכוח על מנת לאזן זאת. במילים אחרות: הרתעה.

אלא שאם הכוונה במושג זה היא להשגת יתרון מוחץ בתחום סינגולרי – למשל, בתחום האווירי – ראוי שננוע בזהירות. ליתרון כזה יש סיכוי להביא לכל היותר לשיווי משקל דינמי ובלתי יציב מעצם טבעו. הרתעה מייצבת בנויה על שיווי משקל סטטי. בסופו של דבר גם כאן מתקבל האיזון מהעוצמה ומהחסינות של האינטגרל הכולל של הפעלת הכוח. אלא שהמדד המכריע בהיבט זה של הסוגיה הוא עומק היתרון האסטרטגי שהוא יוצר. העומק האסטרטגי של ישראל הוא עומק הגיבוי, דהיינו הכרת היריב בכך ששום מכלול של יתרונות נקודתיים, שהוא עשוי להשיג, אינו מבטיח לו את הסיכוי להשאיר אותנו ללא תשובה, והבנתנו כי התשובה שתיוותר בידינו תאפשר לנו – בכל מצב